

De Gruppeanalytiske uddannelser i Århus 2009

Beskrivelse af de gruppeanalytiske uddannelser
ved Institut for Gruppeanalyse i Århus
fra efteråret 2009

Udarbejdet af

Gunvor Brandt
Birthe Johansen
Kristian Rokkedal
Kristian Valbak

Risskov d. 19.01 2010

Revideret d. 23.1.2017 (GOL)

De Gruppeanalytiske uddannelser i Århus

Indledning

Gruppeanalytisk Institut i Århus er en uafhængig forening grundlagt i 1991. Det arbejder for udvikling af den gruppeanalytiske tradition gennem uddannelse, konsultation, supervision og forskning. Instituttet s formål er samarbejde, erfaringsudveksling og -udvikling med henblik på at udbyde relevant uddannelse i psykoterapi og konsultation udfra den gruppeanalytiske tænkning og metode. Derudover informerer vi om gruppeanalysen gennem kurser og seminarer.

Gruppeanalysen ser individet i en historisk sammenhæng og forankret i samfundet. Den kan beskrives som en kundskabssøgende praksis med grupper som udgangspunkt. Det er i mødet med andre, at vores virkelighedsopfattelse skabes, bestemmes og forandres. Gruppeanalysen bygger på flere forskellige discipliner, overvejende psykoanalytisk teori, og systemteori, men også sociologi, informations- og kommunikations teori og kulturanthropologi.

Gruppeanalysen har som psykoanalysen den opfattelse, at psykoterapi skal øge bevidstheden og forståelsen af ubevidste processer. Der fokuseres på, hvordan disse udspiller sig relationelt. Midlet til indsigt og forandring er den frie diskussion og samspillet mellem gruppens medlemmer. Gruppeanalytisk terapi er en terapi 'af', 'i' og 'ved' gruppen. Terapeuten forholder sig analyserende ikke kun til de enkelte medlemmer, men også til det bevidste og ubevidste samspil i gruppen. Terapeuten faciliterer den terapeutiske proces, så det enkelte gruppemedlem har mulighed for at opnå indsigt og kan gennemarbejde uhensigtsmæssige adfærdsmønstre i gruppens kontekst.

I dag er gruppeanalysens væsentligste virksomhedsområde psykoterapi i små og middelstore grupper. Den henvender sig til mennesker, som på forskellig måde og i forskellig grad lider under konflikter og problemer i tilværelsen med andre, i arbejdslivet eller privat. Gruppeanalysen kan desuden med fordel anvendes som kundskabs- område for personer, som beskæftiger sig med mennesker i deres arbejde og ønsker dybere kundskab og indsigt i samspillet mellem individ, gruppemiljø og samfund (læger, psykologer, psykoterapeuter, sygeplejersker, socialrådgivere, pædagoger med flere). Et andet gruppeanalytisk virksomhedsområde er organisationer, som satser på at arbejde med samarbejdsrelationer indenfor og imellem forskellige enheder og grupperinger og i forhold til organisationen som helhed. Den gruppeanalytiske metode

kan hjælpe til at forstå og forandre forestillinger og kommunikationsmønstre, bevidste og ubevidste, som hindrer udviklingen af en god samarbejdskultur.

Grundlæggeren af denne kundskabstradition S. H. Foulkes (1898-1976) mente, at menneskers grundlæggende drivkraft er behovet for tilknytning til og medlemskab af en gruppe. Foulkes dannede i 1952 Gruppeanalytisk Society i London sammen med en række repræsentanter for forskellige teoretiske perspektiver på menneske, gruppe og samfund.

Et vekslende antal gruppeanalytiske institutter i Europa - Danmark, Sverige, Norge, Tyskland, Italien, Grækenland og Portugal - forvalter i dag sammen med Institut for Gruppeanalyse i London denne tradition.

Uddannelserne

Institut for Gruppeanalyse har siden 1991 udbudt gruppeanalytiske uddannelser, i første omgang en 1-årig træning og en 3-årig terapeutuddannelse. I 2001 tilkom en 3-årig organisatorisk linje GOL, som i 2017 er en 2-årig uddannelse med mulighed for med et 3. år at uddanne sig til organisationsanalytiker.

De sidste mange år har vi oplevet en voksende interesse for gruppeterapi i arbejdet med særlige patient-/klientgrupper, fx patienter med personlighedsforstyrrelse, misbrug og spiseforstyrrelse. Der har også vist sig stigende efterspørgsel efter gruppeterapeutiske kompetencer i forhold til det terapeutiske arbejde på forskellige institutioner og psykiatriske afdelinger.

Gruppeanalysen tilbyder en psykodynamisk forståelse af betydningen af organisering, valg af gruppeformat og gruppekomposition, gruppeprocesser og interventioner ift. forskellige institutionelle sammenhænge og patientgrupper. Samtidig har der imidlertid vist sig behov for yderligere fokus på terapeutens rolle ift. gruppens udvikling i de mere intensive og kortvarige gruppebehandlingsformer, samt yderligere fokus på assessment, kvalitetssikring og monitorering af effekt.

Vor erfaring fra den 3-årige uddannelse har været, at mange kandidater havde brug for mere tid til at etablere og få supervision på grupper drevet efter gruppeanalytiske principper, ligesom flere har efterspurgt mere egenterapi. Endelig er det Instituttets ønske, at bringe terapeutuddannelsens omfang i overensstemmelse med europæiske standarder for diplomuddannelser i psykoterapi. For at imødekomme disse ønsker og

behov udbydes derfor tre opdaterede og udvidede uddannelser med start fra efteråret 2008: En 4-årig diplomuddannelse i gruppeanalyse, en 2-årig uddannelse i gruppepsykoterapi og en 3-årig uddannelse i organisationsanalyse. Samtidig ophører de gamle uddannelser i deres hidtidige form.

4-årig diplomuddannelse i gruppeanalyse (GAD)

Denne uddannelse henvender sig hovedsagelig til Psykiatere og Psykologer, som såvel teoretisk som praktisk ønsker en grundig uddannelse i den gruppeanalytiske tænkning og metode, som ikke alene danner grundlag for at arbejde selvstændigt med gruppeterapi efter gruppeanalytiske principper, men også giver mulighed for dybtgående forståelse af gruppen som terapeutisk medium og gruppeprocesser i terapeutiske miljøer.

Gruppeanalyse udøves traditionelt i terapigrupper, som er heterogent sammensatte mht. køn, alder og problematik, og gruppemedlemmernes problemer analyseres og gennemarbejdes, som de udspiller sig i gruppens kontekst. Omdrejningspunktet i uddannelsen er deltagerens selvstændige terapeutiske arbejde med at samle og lede en gruppeanalytisk gruppe, hvor udviklingen af en terapeutisk kultur og bærende sammenhængskraft bliver det væsentlige.

Uddannelsen er bygget op, så deltagerne får mulighed for at integrere læren fra supervisionen og det personligt udviklingsarbejde med den gruppeanalytiske teori, som igen bygger på mange forskellige bidrag til psykoanalytiske tænkning om den terapeutiske proces og relation, bl.a. Foulkes, Bion, Winnicott, Agazarian, Stock Whitaker, Pines, Kernberg, Kohut, Yalom, Karterud, Behr, Dalal, Nitsun og Fonagy.

Uddannelsens opbygning

Diplomuddannelsen er knyttet til og løber parallelt med de øvrige uddannelsesprogrammer. Den bygger på en integration af teori, supervision og egenterapi. De to første års teoriundervisning er fælles med den gruppepsykoterapeutiske uddannelse. På 3. og 4. år tilføjes fordybelse i den gruppeanalytiske teori og diskussion af specifikke teoretiske bidrag fra psykodynamisk teori i relation til gruppeanalyse. Dertil videreudvikling af praktiske færdigheder. Supervisionen finder sted i mindre grupper. Terapigrupperne er blandede og består af

kandidater fra forskellige årgange og uddannelsesretninger.

Det er muligt, såfremt forudsætningerne er til stede, at skifte over til diplomuddannelsen efter afslutning af den 2-årige uddannelse i gruppepsykoterapi. Et sådant ønske skal meddeles senest et halvt år før den 2-årige uddannelse afsluttes, så der bliver tid til at samle en gruppeanalytisk gruppe inden opstarten på det tredje år. Det er en forudsætning, at uddannelsen er forløbet tilfredsstillende, og at det er realistisk muligt for kandidaten at samle en gruppe efter gruppeanalytiske principper og bringe den til supervision mindst to fulde uddannelsesår.

I det fjerde år begynder kandidaten udarbejdelse af en skriftlig teoretisk opgave, der skal afleveres senest et halvt år efter afslutningen af uddannelsen.

Med godkendt diplomopgave og et tilfredsstillende uddannelsesforløb opnår kandidaten status af diplomeret gruppeanalytiker.

Indholdet og formatet af den 4-årige uddannelse er tilrettelagt således, at den opfylder 'essentiel training standards' udarbejdet af EGATIN (European Group Analytic Training Institutions Network), hvis retningslinjer også ligger til grund for udarbejdelse af et kommende europæisk certifikat.

Efter fire år er det samlede antal timer 533 (60 min) fordelt således:

Egenterapi i gruppe: 245 timer (heraf 35 timer i median/storgruppe);

Supervision: 120 timer, (hertil kommer 30 timers supervision i godkendt peer gruppe)

Teori: 168 timer (heraf 38 timer fra eksterne seminarer og konferencer forhåndsgodkendt af instituttet).

Målgruppe og optagelse

Optagelse sker efter skriftlig ansøgning (ansøgningskema). Alle ansøgere som formelt vurderes egnede indkaldes til interview, hvorefter der tages stilling til optagelse.

Udover en relevant grunduddannelse forventes kendskab til basal psykoanalytisk teori. Der kræves mindst to års klinisk erfaring. Det kliniske arbejde kan have karakter af undersøgelse, vurdering, visitation, psykologisk rådgivning, behandling eller længerevarende terapi.

Ansøgere, som ikke fuldt ud opfylder disse betingelser, men i øvrigt er kvalificerede, kan i særlige tilfælde optages under forudsætning af, at de manglende kvalifikationer kan

erhverves, inden uddannelsen afsluttes. Der optages maksimalt 25 % ikke-akademikere. Instituttet har udarbejdet en skriftlig etisk og praktisk kodeks for træningens afvikling. Kandidaterne skal være orienteret om denne kodeks.

Undervisere

Undviserne er alle uddannede gruppeanalytiske psykoterapeuter og godkendte supervisorer i psykoterapi i Dansk Psykologforening og Dansk Psykiatrisk Selskab.

Uddannelsens indhold

Teori

Grundlaget er den gruppeanalytiske teori. Undervisningen er baseret på denne tænkning modificeret og tilpasset forskellige anvendelsesområder og udvidet til at omhandle forskellige slags terapigrupper og kliniske sammenhænge.

Indholdet i teorien er

1. år:

- Indføring i den grundlæggende psykodynamiske tænkning i relation til forståelsen af individ og gruppe.
- Introduktion til de grundlæggende begreber og metoder i den gruppeanalytiske tradition ift. terapeutiske grupper og forståelsen af organisatoriske sammenhænge.
- Indføring i den gruppeanalytiske metode – forståelsen af grundlæggende psykologiske mekanismer i grupper, gruppeprocesser og gruppens udvikling.
- Principper for patientseleksion og gruppekomposition og gruppeterapeutens rolle som dynamisk administrator og facilitator.
- Psykodynamisk assessment og caseformulering generelt og mhp. gruppeterapi.

2. år:

- Gruppeanalytisk forståelse af gruppeformatets betydning for gruppeprocesser og den terapeutiske proces. Teoretisk grundlag for valg af gruppeformat.
- Forskellige gruppeformater: Lukkede tidsafgrænsede, strukturerede, tematiserede grupper. Terapeutisk håndtering af væsentlige gruppeprocesser, specielt afslutningens betydning i korttids format.
- Specielle aspekter af gruppeterapi relateret til forskellige målgrupper: Personlighedsforstyrrelser (mentalisering, affektregulering, udageren), unge (identitetsdannelse, relationer til jævnaldrene og autonomi), misbrug af alkohol

og stoffer (benægtelse, modstand, skam), psykoser / alvorlige psykisk lidelser (sociale kompetencer, kommunikation, realitet)

- Gruppers anvendelse i miljøterapi og dagbehandlingsprogrammer, generelle principper og betydningen for kultur og håndtering af overførselsfeltet.
- Kvalitetssikring og monitorering af effekt.

3. år:

- Uddybet refleksion og forståelse af grundlagsteorien og væsentlige psykoanalytiske bidrag mhp. at udnytte refleksionen som værktøj for åbenhed og udvikling i gruppeanalyse
- Dybere studier af Foulkes teori om gruppeanalyse og udviklingen af teori efter denne, således væsentlige bidrag til en diskussion af gruppen som terapeutisk medium og den terapeutiske proces
- Uddybet forståelse af Bions tænkning og dennes betydning for den gruppeanalytiske praksis og tænkning, objektrelationsteoriens bidrag til gruppeanalysen med vægt på Winnicott
- Selvspsykologiens rolle i og bidrag til gruppeanalysen og gruppen som arena for udvikling af tilknytning og mentalisering
- Drømmeanalyse, antigruppefænomener og seksualitet og begær i gruppen

4. år:

- Refleksion over rollen som gruppeanalytiker
- Overføring og modoverføring i gruppeanalyse, håndtering af vanskelige situationer og patienter
- Forskning i gruppeanalyse, kvalitative og kvantitative metoder, skriftlig fremstilling og dokumentation
- Opgaveskrivning om egen gruppe, integration af teori og erfaring, vejledning i opgaveskrivning
- Afslutning i gruppeanalyse
- Deltagelse på danske og udenlandske seminarer godkendt af Instituttet mhp. opnåelse af merit

Supervision

Supervisionen finder sted i grupper på 4-5 deltagere, som alle arbejder med gruppeterapi. Supervisor er gennemgående for et år gangen, således at deltagerne oplever både kontinuitet og forskellighed i supervisorstil. Grupperne er sammensat af både nye og mere erfarne kandidater. Supervision omhandler assessment, vurdering,

tilrettelæggelse og udøvelse af gruppeterapi.

Egenterapi/personlig udvikling

Egenterapien finder sted i en gruppeanalytisk gruppe på ca. 10 medlemmer. Deltagelse i storgruppe (mellem 50 og 60 medlemmer) regnes som en del af egenterapien.

Krav til godkendelse

For at få godkendt uddannelsen må kandidaten højst have 10 % fravær pr. år på hver af de enkelte delelementer (teori, supervision og terapi). Hvert halve år foretages en evaluering af kandidaterne mht. teori og supervision.

Kandidaten skal i løbet af uddannelsen lede og gennemføre mindst 130 timers arbejde med grupper (konfrontationstimer). Af disse skal minimum 80 sessioner (120 timer) skal være gruppeanalytisk psykoterapi, højst 50 sessioner (75 timer) kan være anvendt (modificeret) gruppeanalyse.

Den superviserede gruppeanalytiske gruppe skal være en ambulant gruppe. Gruppen skal være heterogent sammensat mht. køn, symptomatologi, personlighedsstruktur og sociale baggrund, således at det er muligt at arbejde analytisk. Gruppen skal ledes af kandidaten alene og vare mindst 2.

Uddannelsen afsluttes med et skriftligt arbejde med udgangspunkt i den gruppeanalytiske gruppe, som er bragt til supervision. Kandidaten skal gennem det skriftlige arbejde vise at han/hun kan reflektere gruppeanalytisk og fremstille disse refleksioner systematisk i skriftlig form. Der er udarbejdet skriftlige retningslinjer for opgaven, som skal godkendes af instituttet.

2-årig gruppeterapeutisk uddannelse (GPU)

I dag er behandling i gruppe en veletableret behandlingsform til en lang række forskellige problemstillinger og tilstande, - diagnoser og patientgrupper. Der tilbydes gruppeterapi til problemstillinger som tab, traumer og forskellige former for afhængighed. Endvidere til angsttilstande, depression og spiseforstyrrelser, til børn og unge i psykiatrisk behandling, til personlighedsforstyrrede og til svært psykisk syge under indlæggelse.

Oftentimes er gruppebehandlingen organiseret omkring et fælles problem eller fokus og der kan være tale om intensive og tidsbegrænsede tilbud. Andre gange indgår gruppeterapien som et af flere elementer i et samlet dag- eller døgnbehandlingstilbud. Den 2-årige uddannelse i gruppepsykoterapi bygger på den gruppeanalytiske tænkning og metode tilpasset forskellige gruppeformater og terapirammer.

Der er på uddannelsen mulighed for at tilegne sig det grundlæggende begrebsapparat i forhold til at forstå gruppebehandlingens rolle, såvel i dens mellemmenneskelige som i dens organisatoriske kontekst. Herudover erhverves træning og undervisning i, hvordan man forstår og udnytter de gruppespecifikke terapeutiske faktorer, betydningen af rammebetingelser, sammensætningen af grupper og gruppeterapeutens rolle. Der superviseres på specifikke problemstillinger fra kandidaternes gruppepraksis, herunder assessment.

Uddannelsens opbygning

Uddannelsen til gruppepsykoterapeut er tæt knyttet til og løber parallelt med de øvrige uddannelsesprogrammer og bygger på en integration af teori, supervision og egenerapi. Første års teoriprogram er fælles med de to øvrige uddannelseslinier, andet år er fælles med diplomuddannelsen i gruppeanalyse. Supervisionen finder sted i mindre grupper. Terapigrupperne er blandede og består af kandidater fra forskellige årgange og uddannelsesretninger.

Det er muligt, såfremt forudsætningerne er til stede, at skifte over til diplomuddannelsen efter afslutning af den 2-årige uddannelse til gruppepsykoterapeut. Et sådant ønske skal meddeles senest et halvt år før den 2-årige uddannelse afsluttes, således at der bliver tid til at samle en gruppeanalytisk gruppe inden opstarten på tredje år. Det er en forudsætning, at uddannelsen er forløbet tilfredsstillende og at det er realistisk muligt for kandidaten at samle en gruppe efter gruppeanalytiske principper og bringe den til supervision mindst to fulde uddannelsesår.

Efter to år er det samlede antal timer 272,5 (60 min), som fordeler sig således:

Egenerapi i gruppe: 122,5 timer (heraf 17,5 timer i median/storgruppe);

Supervision: 60 timer;

Teori: 90 timer.

Målgruppe og forudsætninger

Optagelse sker efter skriftlig ansøgning (ansøgningskema). Alle ansøgere som formelt vurderes egnede indkaldes til interview, hvorefter der tages stilling til optagelse.

Udover en relevant grunduddannelse forventes kendskab til basal psykoanalytisk teori, og der kræves mindst to års klinisk erfaring. Det kliniske arbejde kan have karakter af undersøgelse, vurdering, visitation, psykologisk rådgivning, behandling eller længerevarende terapi.

Ansøgere, som ikke fuldt ud opfylder disse betingelser, men i øvrigt er kvalificerede, kan i særlige tilfælde optages under forudsætning af, at de manglende kvalifikationer kan erhverves, inden uddannelsen afsluttes. Der optages maksimalt 25 % ikke-akademikere. Det er en forudsætning at deltagerne arbejder i en behandlingssammenhæng, hvor de aktuelt eller planlagt tilbyder gruppeterapi, så der kan bringes gruppeterapeutisk arbejde til supervision. Instituttet har udarbejdet en skriftlig etisk og praktisk kodeks for træningens afvikling. Kandidaterne skal være orienteret om denne kodeks.

Undervisere

Undviserne er alle uddannede gruppeanalytiske psykoterapeuter og godkendte supervisorer i psykoterapi i Dansk Psykologforening og Dansk Psykiatrisk Selskab.

Uddannelsens indhold

Teori

Grundlaget er den gruppeanalytiske teori. Undervisningen er baseret på denne tænkning modificeret og tilpasset forskellige anvendelsesområder og udvidet til at omhandle forskellige slags terapigrupper og kliniske sammenhænge.

Indholdet i teorien er

1. år:

- Indføring i den grundlæggende psykodynamiske tænkning i relation til forståelsen af individ og gruppe.
- Introduktion til de grundlæggende begreber og metoder i den gruppeanalytiske tradition ift. terapeutiske grupper og forståelsen af organisatoriske sammenhænge.

- Indføring i den gruppeanalytiske metode – forståelsen af grundlæggende psykologiske mekanismer i grupper, gruppeprocesser og gruppens udvikling.
- Principper for patientselektion og gruppekomposition og gruppeterapeutens rolle som dynamisk administrator og facilitator.
- Psykodynamisk assessment og caseformulering generelt og mhp. gruppeterapi.

2. år:

- Gruppeanalytisk forståelse af gruppeformatets betydning for gruppeprocesser og den terapeutiske proces. Teoretisk grundlag for valg af gruppeformat.
- Forskellige gruppeformater: Lukkede tidsafgrænsede, strukturerede, tematiserede grupper. Terapeutisk håndtering af væsentlige gruppeprocesser, specielt afslutningens betydning i korttids format.
- Specielle aspekter af gruppeterapi relateret til forskellige målgrupper: Personlighedsforstyrrelser (mentalisering, affektregulering, udageren), unge (identitetsdannelse, relationer til jævnaldrene og autonomi), misbrug af alkohol og stoffer (benægtelse, modstand, skam), psykoser / alvorlige psykiske lidelser (sociale kompetencer, kommunikation, realitet)
- Gruppers anvendelse i miljøterapi og dagbehandlingsprogrammer, generelle principper og betydningen for kultur og håndtering af overførselsfeltet.
- Kvalitetssikring og monitorering af effekt.

Supervision

Supervisionen finder sted i grupper på 4-5 deltagere, som alle arbejder med gruppeterapi. Supervisor er gennemgående for et år gangen, således at deltagerne oplever både kontinuitet og forskellighed i supervisorstil. Grupperne er sammensat af både nye og mere erfarne kandidater. Der superviseres på assessment og vurdering af klienter/patienter og på tilrettelæggelse og udøvelse af gruppeterapi.

Egenterapi/ personlig udvikling

Egenterapien finder sted i en gruppeanalytisk gruppe på ca. 10 medlemmer. Deltagelse i storgruppe (mellem 50 og 60 medlemmer) regnes som en del af egenterapien.

Kravene til en anvendt gruppe

Gruppen eller grupperne kan bestå af ambulante eller indlagte patienter eller en pårørendegruppe. Gruppen kan være heterogent eller homogent sammensat m.h.t. symptomatologi og problemstillinger. Gruppen kan have andet formål end gruppeanalytisk terapi, f.eks. støttende terapi, psykoedukation, social træning eller lignende, men formålet skal være klart og have et terapeutisk sigte. Gruppen skal desuden have kontinuitet og være et planlagt mødeforløb for gruppens deltagere. Kandidater kan arbejde sammen således, at der er to terapeuter i gruppen. De vil så modtage fælles supervision efter nærmere aftale.

En tilfredsstillende gennemført uddannelse afsluttes med et certifikat. Hvis det ønskes kan kandidaten udarbejde en skriftlig opgave, hvortil der kan tilbydes vejledning og bedømmelse mod særskilt honorar.

Gruppeanalytisk uddannelse, Organisation og Ledelse (GOL)

Udgangspunktet for deltagelse på den gruppeanalytiske uddannelse, organisation og ledelse er at gruppeanalytisk tænkning og gruppeanalytisk metode anvendes i forbindelse med arbejde i organisationer.

Gruppeanalysen er en særlig tilgang til at forstå og arbejde med individer, grupper og organisationer, hvor et af perspektiverne er at udvikle og forbedre kommunikation og dermed tilføre større effektivitet og kreativitet i virksomheden og hos medarbejderne. I organisationer er målopfyldelse, strategier, handleplaner, innovation og faglig bæredygtighed ikke altid lige let at få implementeret. Ikke fordi strategierne eller målene er utydelige, men fordi der ofte er ukendte faktorer, der forhindrer eller vanskeliggør processen. Vanskelighederne ligger mere i skjulte personlige eller organisatoriske faktorer under overfladen, som ved første blik kan være uigennemskuelige og som først ved nøjere undersøgelse og eftertanke viser sig som irrationelle og ubevidste dele af samspillet mellem medarbejder, i grupper og i organisationer.

Den organisatoriske linje tilbyder en mulighed for at undersøge, forstå og arbejde med de modstridende mentale kræfter, som er på spil i individets tanker, forestillinger og adfærd. Kræfter, der udspiller sig i relationer, som påvirker organisationens primære opgave – enten udviklende eller hæmmende for vækst.

Denne tilgang står ikke i opposition til en klassisk, målorienteret organisationsforståelse, men understøtter og faciliterer implementering af den klassiske model. Der arbejdes på at se sammenhænge mellem det strategiske, taktiske og

operative niveau og den personlige forvaltning af rolle i organisationen, så indsigt kan føre til mere hensigtsmæssige beslutninger og adfærd.

Deltagere vil gennem eget personligt arbejde med at undersøge og forstå psykologiske temaer, kunne anvende denne viden til at forbedre rolleudøvelse på arbejdspladsen. Den teoretiske del og supervisionen understreger, at det er en praksisnær tilgang, hvor forståelse af og kobling mellem individ, gruppe og organisation er altafgørende for et professionelt arbejde, både i ledelse og konsulentarbejde.

Uddannelsens opbygning

Den organisatoriske linje er tæt knyttet til og løber parallelt med de eksisterende uddannelsesprogrammer i gruppepsykoterapi og gruppeanalyse og integrer på samme måde teori, supervision og egenudvikling.

Kandidaterne vil deltage i terapigrupper, storgruppe og teorigrupper i det ordinære program, men vil have særskilt organisationsteori og supervision knyttet til det specifikke faglige indhold.

Efter to år er det samlede antal timer 274 (60 min.), som fordeler sig således:

Egenudvikling i terapigruppe: 122,5 timer (heraf 17,5 timer i storgruppe);

Supervision: 60 timer;

Teori: 87 timer (heraf 12 timer foredrag);

Plenum: 5 timer.

Efter tre år er det samlede antal timer 438, som fordeler sig således:

Egenudvikling i terapigruppe: 184 timer (heraf 26 timer i storgruppe);

Supervision: 90 timer;

Teori: 131 timer (heraf 18 timer foredrag) endvidere 25 timer for deltagelse i min. én arbejdskonference på Organisationspsykologisk Uddannelse;

Plenum 7,5 timer.

Målgruppe og forudsætninger

Optagelse sker efter skriftlig ansøgning (ansøgningskema). Alle ansøgere som formelt vurderes egnede indkaldes til interview, hvorefter der tages stilling til optagelse.

Uddannelsen henvender sig til personer, der arbejder med gruppeprocesser/-dynamikker

i forskellige organisatoriske sammenhænge. Det er ansatte i ledelsesfunktioner med ansvar for organisatoriske sammenhænge, organisationskonsulenter indenfor offentlige og private institutioner, undervisere samt andre der arbejder med udvikling af organisationer. Der kræves grundlæggende kendskab til psykoanalytisk og socialpsykologisk teori, og der kræves at kandidaten fremlægger materiale fra egen arbejdssituation og organisation. I uddannelsen læses en del engelsksproget litteratur.

Undervisere

Undviserne har gruppeanalytiske og/eller organisationspsykologiske uddannelser. Undviserne er godkendte i Dansk Psykologforening og Dansk Psykiatrisk Selskab. Alle undvisere har arbejdet i en længere årrække med supervision, og undervisning i organisationer.

Uddannelsens indhold

Teori

Teorien i det generelle teoriprogram udgør 99 timer, hvoraf organisationsteori udgør 27 timer. Foredrag udgør 18 timer.

Organisationsteorien tager afsæt i de teoretiske retninger, som tilsammen udgør platformen for dynamisk organisationsanalyse: Gruppeanalyse, den åbne systemteori, Tavistock-metoden og grupperelationsmetoden.

Temaer i teori er:

- Organisationsteori og forståelse.
- Organisationsudvikling og forandringer
- Ledelsesteori
- Udvikling af grupper og teams
- Konsultation og intervention over for individer, grupper og organisationer og der hermed forbundne etiske problemstillinger med særligt fokus på roller, autoritet, grænser og grænsefænomener.
- Metoder og tilgange til længerevarende udviklingsprojekter i organisationer.

Den teoretiske del anvendes som afsæt for supervision af praksis.

Supervision

Gruppesupervision med 4-5 deltagere, som er ansatte i ledelsesfunktioner med ansvar

for organisatoriske sammenhænge, organisationskonsulenter indenfor private og offentlige institutioner, undervisere samt andre, der arbejder med udvikling af organisationer.

Supervisor er gennemgående i gruppen hele året og skifter ved begyndelse af ny sæson, så kandidaterne både oplever kontinuitet og forskellighed i supervisorstil.

Der superviseres på deltagernes egen praksis og aktuelle problemstillinger, udfordringer og dilemmaer i de organisatoriske opgaver med særligt fokus på assessment, kontakt, kontrakt, undersøgelsesmetoder, organisationsdesign, rolle, funktion og grænsefænomener. Der veksles mellem forskellige supervisionsmetoder: gruppeanalytisk supervision, rolleanalyse og systemteoretisk analyse.

Egenterapi/personlig udvikling

I terapien arbejder kandidaten med personlig udvikling og de vanskeligheder eller mønstre i egen rolleforvaltning, som kandidaten bl.a. kan komme undervejs med i supervisionen eller i teoriundervisningen. Det skal fremhæves, at egenterapien under denne uddannelse qua metoden i høj grad også er træning af relevante konsulent- og ledelsesfærdigheder. Den enkelte arbejder i gruppen også med de andres problemstillinger både mht. empatisk forståelse og korrigerende feedback, oplever og udvikler egen autoritet, individuering og frigørelse fra dependensproblematikker, gennemarbejdning af problematikker omkring narcissistisk sårbarhed osv. Det samme gør sig gældende i storgrupperne hvor der er basis for at angst omkring identitetsdiffusion/individuering kan gennemarbejdes. Der er ca. 10 medlemmer i egenterapi/selvudviklingsgrupperne. Herudover anses også deltagelse i storgruppe (gruppe med ml. 30 og 50 medlemmer) som en del af egenterapien.

Arbejdskonference

Kandidaterne skal deltage i min. 1 arbejdskonference i løbet af uddannelsen for at få erfaring med teorien i praksis. I samarbejde med Organisationspsykologisk Uddannelse (OPU), IGA-København tilbydes kandidaterne deltagelse på OPU-konference (www.iga-kbh.dk/Konferencer.24.aspx) en gang årligt, men andre arbejdskonferencer kan opfylde kravet.

Krav til godkendelse

For at få godkendt uddannelsen må kandidaten højst have 15 % fravær pr. år på hver af de enkelte delelementer (teori, supervision og terapi).

Kandidaten skal i alle tre år bringe organisations- eller ledelsesproblematik fra egen praksis til supervision. Uddannelsen afsluttes med en skriftlig opgave, som består af casestudie, der skal godkendes af vejleder. Vejleder tildeles efter ansøgning og denne forestår løbende vejledning. Kandidaten skal gennem det skriftlige arbejde vise, at han/hun kan reflektere gruppeanalytisk i forhold til eget organisatorisk arbejde og udtrykke disse refleksioner systematisk i skriftlig form.

Anvendelsen af teori i forhold til det kliniske materiale i opgaven skal demonstrere, at kandidaten har læst og forstået relevant litteratur. Opgaven skal også vise, hvordan kandidaten forstår og reflekterer over sin egen rolle, som leder eller konsulent, og den skal belyse en udviklingsproces i såvel en organisation som hos kandidaten selv i arbejdet med denne. Omfang mellem 10-20 normalsider.

Praktiske oplysninger

Oplysninger om tilmeldingsfrister, uddannelsesafgift, download af ansøgningskema og litteraturlister kan fås på Instituttets hjemmeside www.iga-aarhus.dk

De gruppeanalytiske uddannelser i IGA-Århus 2009

